
Souhrnná teritoriální informace Arménie

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Jerevanu (Arménie) ke dni
24.5.2019 22. 5. 2020 15:37

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

---

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.15)
3. Vztahy země s EU (s.23)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.27)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.32)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.38)
7. Kontakty (s.44)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Arménie je sekulární křesťanský stát v oblasti Jižního Kavkazu, země s nejdříve přijatým křesťanstvím jako státním náboženstvím na světě - v roce 301. Obyvatelstvo je převážně arménské, národnostní menšiny jezidské, kurdské, ruské, asyrské ad. jsou malé. Arménie ve své novodobé podobě vznikla po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991. Je vnitrozemským státem hraničícím na severu s Gruzíí, na západě s Tureckem, na jihu s Íránem, na východě s Ázerbájdžánem a na jihozápadě s ázerbájdžánskou enklávou Nachičevan. Hranice s Tureckem i Ázerbájdžánem jsou uzavřeny. Arménie je závislá na obchodních svazcích s Íránem a zejména Gruzíí, přes níž je realizována velká většina obchodní výměny do zahraničí (po zemi dále přes Rusko či zprostředkovaně přes Turecko, po moři z gruzínského přístavu Poti do EU přístavů zejména v Bulharsku). Naopak průjezd na jihovýchod do Náhorního Karabachu (resp. de facto republiky "Arcach" tvořené většinou bývalého území autonomní oblasti Náhorní Karabach a sedmi přilehlými ázerbájdžánskými okresy) je snadný, ale kvůli možným konsekvencím v žádném případě ne doporučeníhodný pro občany Česka.

Hlavním vnitropolitickým tématem je sametová revoluce z roku 2018 a přerod Arménie z oligarchické semi-demokracie až autokracie na demokratickou parlamentní republiku. Hlavním bezpečnostním i zahraničně-politickým tématem zůstává i nadále konflikt s Ázerbájdžánem o oblast Náhorního Karabachu.

Ekonomice Arménie dominuje těžba surovin, energetika a zemědělství. V hlavním městě Jerevanu se rozvíjejí služby a IT sektor. Rostoucí potenciál je v turistice. Český vývoz tvořený zejména průmyslovými výrobky (generátory, automobily a letouny, elektronické a telefonní součástky a přístroje, modernizace JE) graduálně roste, naopak arménské dovozy zůstávají na nízké úrovni a tvoří je zejména feroslitiny, nápoje (koňaky, vína) a potraviny. Nejznámější arménský produkt se naopak vyváží z Česka do zahraničí i do Arménie samotné - dorty a cukrovinky Marlenka.

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu

- Česky: Arménská republika
- Arménsky: Hajastani Hanrapetutjun
- Rusky: Республика Армения
- Anglicky: Republic of Armenia

Složení vlády:

1. Premiér: Nikol Pašinjan
2. Místopředseda vlády: Tigran Avinjan
3. Místopředseda vlády: Mher Grigorjan
4. Ministr zahraničních věcí: Zohrab Mnacakanjan
5. Ministr zdravotnictví: Arsen Torosjan

6. Ministerstvo hospodářského rozvoje a investicí: Tigran Chačatryan
7. Ministr spravedlnosti: Rustem Badasjan
8. Ministr ochrany životního prostředí: (bývalý ministr životního prostředí Erik Grigorjan na začátku května 2020 rezignoval, jeho funkci zatím vykonává první náměstek Vahe Džilavjan)
9. Ministr školství a vědy: Arajik Harutjunjan
10. Ministr obrany: Davit Tonojan
11. Ministr práce a sociálních věcí: Zaruhi Batojanová
12. Ministr dopravy, spojů a informačních technologií: Hakob Aršakjan
13. Ministr teritoriální správy a rozvoje: Suren Papikjan
14. Ministr financí: Atom Džandžughazjan
15. Ministr pro mimořádné situace: Feliks Colakjan

Pozn.: Arménie nemá ministerstvo vnitra, jeho funkce plní Policie AR a částečně Služba národní bezpečnosti podřízené Úřadu vlády, a částečně Ministerstvo pro mimořádné situace. Nový zákon o struktuře vlády z května 2019 ruší ministerstva kultury, zemědělství, diaspory, energetické infrastruktury + přírodních zdrojů, a sportu + mládeže, přičemž jejich agendu podřazuje jiným ministerstvům.

Stručná charakteristika politického systému

Arménie je parlamentní republikou, legislativu zastupuje jednokomorový parlament - Národní shromáždění - s variabilním počtem poslanců v závislosti na výsledku voleb (nyní 132. dříve 105 poslanců), kteří jsou voleni na čtyři roky.

Poslední parlamentní volby proběhly dne 9. prosince 2018 po tzv. sametové revoluci z dubna a května 2018. Zvítězila v nich aliance premiéra Pašinjana "Můj krok" (88 mandátů), do parlamentu se dále dostaly strany Prosperující Arménie (26 mandátů - předseda Gagik Carukjan) a Zářící Arménie (18 mandátů - předseda Edmon Marukjan). Dosud vládní Republikánská strana, která ještě v roce 2017 obdržela 55 mandátů, se nedostala přes pětiprocentní práh do parlamentu, a stejně tak ani nejtradičnější politická strana Arménská revoluční federace (tzv. *dašnaci*).

Od 2. 3. 2018 je prezidentem Arménské republiky Armen Sarkissjan. Sametová revoluce způsobila pád dlouholetého prezidenta a následně několikadnového premiéra Serže Sargsjana, který byl premiérem jmenován 17. 4. 2018 Národním shromážděním, ovšem po protestních akcích a demonstracích podal dne 23.4.2018 demisi a dne 8. 5. 2018 Národní shromáždění zvolilo premiérem opozičního vůdce Nikola Pašinjana.

Předsedou parlamentu je Ararat Mirzojan z aliance Můj krok

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Sčítání lidu se uskuteční v roce 2020, v závislosti na zvládnutí koronavirové pandemie. Následující údaje jsou odhady. Všechny údaje jsou k 1.1.2020, není-li uvedeno jinak

Obyvatelstvo: 2,963,243

Hustota osídlení: 102,73 / km²

Přírůstek obyvatelstva: + 0,27 / 1 000 obyvatel (odhad)

Míra porodnosti: 2,97 narozených / 1 000 obyvatel (v roce 2014)

Úmrtnost: 1,76 úmrtí / 1 000 obyvatel (v roce 2014) (diskrepance mezi porodností, úmrtností a nízkým přírůstkem, resp. v některých letech úbytkem obyvatelstva je způsobena ekonomickou emigrací)

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 1 230 800

Průměrný roční přírůstek:

2011: 0,03 %

2012: 0,25 %

2013: 0,41 %

2014: 0,47 %

2015: 0,43 %

2016: -0,4 %

2017: -0,4 %

2018: 0,27 %

2019: 0,20 %

Pramen: www.armstat.am

Věkové rozvrstvení obyvatelstva:

0–14: 579 729, tj. 19 %

15–65: 2 136 056, tj. 70 %

nad 65 let: 33 ,465, tj. 10,99 %

Průměrná délka života:

populace: 75,0 let

muži: 71,6 let

ženy: 78,3 let

Zdroj: CIA World Factbook

Národnostní složení:

97,9 % Arméni

1,3 % Jezídi

0,5 % Rusové

0,3 % ostatní

V Arménii žije více než 20 národnostních skupin. Kromě výše uvedených dále Řekové, Kurodové, Asyřané, Ukrajinci, Poláci, Němci, Židé, Gruzínci, Romové, Mordvini, Osetinci, Udové a Tatové.

Náboženské složení:

Arménská apoštolská církev 94,7 %

jiné křesťanské církve 4 %

Jezídi 1,3 %

K jiným křesťanským církvím patří baptisté a presbytariáni. V zemi působí Římskokatolická církev, Mechitaristická katolická církev (kongregace benediktinských mnichů Arménské katolické církve) a ruská pravoslavná církev. Jezídští Kurdové žijí hlavně v západní části země a praktikují jezídismus. V zemi žije malá židovská komunita (cca 700 lidí). Část Kurdů vyznává sunnitský islám.

Zdroj: www.armstat.am

Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Arménie se člení na hlavní město Jerevan a 10 provincií (arménsky „marz“):

Jerevan 1 081,8 tis. obyv.

Aragacotn 125,4 tis. obyv.

Ararat 256,7 tis. obyv.

Armavir 263,9 tis. obyv.

Gegharkunik 228,3 tis. obyv.

Lori 215,5 tis. obyv.

Kotajk 251,6 tis. obyv.

Širak 233,3 tis. obyv.

Sjunik 137,6 tis. obyv.

Vayoc Dzor 49,0 tis. obyv.

Tavuš Marz 122,2 tis. obyv.

Hlavním městem je Jerevan, k jiným velkým městům patří Gjumri (dříve Leninakan), Abovjan, Hrazdan, Vanadzor (dříve Kirovakan), Idževan, Alaverdi, Kapan.

V čele jednotlivých provincií stojí guvernéři (marzpet), jmenovaní vládou. V čele hlavního města stojí starosta volený Radou starších hlavního města, vzešlou z komunálních voleb.

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019
Změna HDP (%)	3,7	0,2	7,5	5,2	7,6
HDP na obyvatele (USD)	3 151	3 525	3 872	4 196	4.615
Inflace (%)	3,7	-1,4	2,6	2,5	1,4
Nezaměstnanost (%)	17,7	17,9	17,8	18,1	18,9

Source: www.armstat.am

Makroekonomické údaje, leden-prosinec 2019, zdroj: ArmStat

	jednotka	2019	2019 vs. 2018, %
Index ekonomické aktivity	%	x	107.8
Průmyslová produkce	mil. AMD	2 103 913.7	109.0
Zemědělská výroba	mil. AMD	852 788.9	95.8
Konstrukce	mil. AMD	434 602.0	104.6
Obchod	mil. AMD	3 249 220.5	108.9
Služby (kromě obchodu)	mil. AMD	2 062 372.8	115.0
Index spotřebitelských cen	%	X	101.4
Výroba elektřiny	mil. kWh	7 632.3	98.1
Průměrná nominální mzda	AMD	182 673	105.8
Obrat zahraničního obchodu	mil. USD	8 154.1	110.4
- z toho vývoz zboží	mil. USD	2 640.3	109.4
- z toho dovoz zboží	mil. USD	5 513.8	110.8

Po silném růstu reálného HDP o 7,5 procenta v roce 2017 a 5,2 procenta v roce 2018 zůstala ekonomická výkonnost v roce 2019 silná a vzrostla o 7,6 procenta. To se v roce 2020 radikálně změní vlivem koronavirové epidemie.

Mezi sektory vedly služby - rostl cestovní ruch a pokračovala dynamika vnitřního obchodu. Růst průmyslu byl vyvolán oživením těžební produkce.

Inflační tlaky zůstaly nízké, s průměrnou roční inflací 1,4% v roce 2019 (pokles z 2,5% v roce 2018), výrazně pod dolním pásmem inflačního cílení centrální banky Arménie.

Trh práce se zlepšil, ale míra nezaměstnanosti zůstával mimořádně vysoká na 18 procentech. Reálné mzdy také rostou a byly v roce 2019 vyšší o 4,5 procenta, i když to pravděpodobně nemělo dopad na velkou část populace, která zůstává zaměstnaná v zemědělství a neformálním sektoru.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy	1 147 178,2	1 171 107,3	1 237 155,5	1 340 948,9	1 559 124,8
Výdaje	1 378 376,7	1 427 498,1	1 503 883,4	1 446 321,7	1 623 064,2
Saldo	-231 198,5	-272 510,2	-266 727,9	-105 372,8	-63 939,4

Zdroj: Národní statistický úřad Arménie, www.armstat.am

Údaje jsou v miliónech arménských dramů

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

Výhled do roku 2020 je silně ovlivněn pandemií COVID-19 a propadem cen komodit. Podle základního scénáře, který předpokládá zahájení postupného oživení v polovině léta 2020, se očekává, že se tempo růstu reálného HDP v roce 2020 zmírní na 1,7 procenta, což je čtvrtina průměrné míry růstu za poslední tři roky. To je ovšem optimistický scénář, spíše asi dojde k dalšímu propadu.

Očekává se, že to bude zmírněno fiskální expanzí, včetně vládního fiskálního stimulačního balíčku v reakci na pandemii.

Je stále pravděpodobnější scénář, ve kterém se pandemie prodlužuje, oživení se zpožďuje a růst HDP v zemi dále klesá.

Očekává se, že inflační tlaky zůstanou nízké, což odráží nízké světové ceny komodit. Tlaky na směnný kurz by však mohly inflaci snadno roztočit.

Dolarizovaná ekonomika a nediferencovaný vývoz budou výzvami ve zvládnání šoku. Rizika však částečně zmírňuje relativně zdravý bankovní sektor a některé fiskální rezervy.

Předpokládá se, že HDP ve střednědobém horizontu vzroste na přibližně 4,5 procenta v letech 2021–22, podporovaný stabilizací vnějších podmínek a obnovením všech sektorů hospodářství.

	2015	2016	2017	2018	2019
Běžný účet	-279	-285,5	-279.7	-1 130.6	-2,051.2
Kapitálový účet	65,3	34,9	46,3	125.0	54.5
Finanční účet	-356.5	-431.6	-540.1	-689.2	-558.9
Zahraniční zadluženost	5 077.7	5 494.9	5 574,7	6 922.8	6 923.0
Dluhová služba	1 556	1 483	1 451	1 550.9	1 678.7
Devizové rezervy	1 775	2204.1	2314.1	2259.3	2491.0

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Banky

1 "ACBA-CREDIT-BANK AGRICOL" CJSC

Address: Byron str.1, Yerevan

Branches: 58

Tel.: 318 888

Fax: 54-34-85

E-mail: acba@acba.am

Web: www.acba.am

SWIFT:AGCAAM22 TPIN: 02520007

2."Ameriabank" CJSC

Address: Grigor Lusavorich p.9, Yerevan

Branch: 13

Tel.: 561 111

Fax: 513 133

E-mail: info@ameriabank.am

Web: www.ameriabank.am

SWIFT: ARMIAM22, TPIN: 02502212

3. "Anelik Bank" CJCS

Address: Vardanants str. 13, Yerevan

Branch: 13

Tel.: 593 333; 060 273 333; TELEX: ANELSU

Fax: 22-65-81

E-mail: anelik@anelik.am

Web: www.anelik.am

SWIFT: ANIKAM22, TPIN: 00005409

4. "ARARATBANK" CJSC

Address: Pushkin str. 19, Yerevan

Branch: 63

Tel.: 59-23-23

Fax: +374 39 07033

E-mail: araratbank@araratbank.am

Web: www.araratbank.am

SWIFT: ARMCAM22, TPIN: 02500518

5. "Ardshinbank" CJSC

Address: G.Lusavorchi 13 and G. Lusavorchi 13/1, Yerevan

Branch: 66

Tel.: 528 513, TELEX 243 286 LALA AM

Fax: 56 74 86

E-mail: office@ashib.am

Web: www.ashib.am

SWIFT: ASHBAM22, TPIN: 02566492

6. "ARMBUSINESSBANK" CJSC

Address: Nalbandyan str. 48, Yerevan

Branch: 50

Tel.: 592 010, 592 015

Fax: 592 064

E-mail: info@armbusinessbank.am

Web: www.armbusinessbank.am

SWIFT: ARMNAM 22 TPIN: 01500362

7. "ARMECONOMBANK" OJSC

Address: Amiryan str. 23/1, Yerevan

Branch: 48

Tel.: 510 910

Fax: 53-05-06

E-mail: bank@aeb.am

Web: www.aeb.am

SWIFT: ARECAM22, TPIN: 02201405

8. "ArtsakhBank" CJSC

Address: 3 Kievyan str., Yerevan

Branch: 22

Tel." 0479 43412, TELEX (684) 243 385 BANK AM

Fax: (37473) 71542

E-mail: info@artsakhbank.am

Web: www.artsakhbank.com

TPIN: 90001386

9. "Converse Bank Corp"

Address: V. Sargsyan str. 26/1, Yerevan

Branch 34

Tel.: 511200, 511211, 511205, TELEX:243139 PBCON RU, 111 780 HOR RU

Fax: (885) 3906195

E-mail: post@conversebank.am

Web: www.conversebank.am

SWIFT: COVBAM22, TPIN: 00000291

10. "HSBC Bank Armenia" CJSC

Address: Teryan str. 66, Yerevan

Branch: 9

Tel.: 060 655 000

Fax: 060 655 501

E-mail: hsbc.armenia@hsbc.com

Web: www.hsbc.am

SWIFT: MIDLAM22, TPIN: 02514855

11. "Inecobank" CJSC

Address: Tumanyan str. 17, Yerevan

Branch: 27

Tel.: 510 510

Fax: 510 573

E-mail: inecobank@inecobank.am

Web: www.inecobank.am

SWIFT: INJSAM22, TPIN: 02518512

12. "Unibank" CJSC

Address: Charents str. Building12, Yerevan

Branch: 46

Tel.: 595 555, TELEX: 243313 UNI AM

Fax: 555 140

E-mail: unibank@unibank.am

Web: www.unibank.am

SWIFT: UNIJAM22, TPIN: 02559077

13. "VTB Bank Armenia" CJSC

Address: Nalbandyan str. 46, Yerevan

Branch 66

Tel.: (+37410) 513 749, (+3748000) - 8787

Fax: (+37410) 56-55-78

E-mail: headoffice@vtb.am

Web: www.vtb.am

SWIFT: ARMJAM22, TPIN: 00400222

14. EVOCABANK CJSC

Address: Armenia, 0010, Yerevan

Hanrapetutyán St., 44/2 Building

Head Office

Tel.: (+37410) 605555, 562036, 582977

E-mail: hello@evocabank.am

Web: www.evocabank.am

SWIFT: PRML AM 22

Pojišťovny**1. ARMENIA INSURANCE / RASCO INSURANCE**

Address: 10 Northern ave., Areas 1

Tel.: 011 560 404 010; 010 560 404

E-Mail: info@armeniainsurance.am

Web: www.armeniainsurance.am

2. ARMENIAN MOTORS INSURANCE BUREAU Insurance company

Address: 22 Hanrapetutyán str.

Tel.: 580032 580034 580043 Hot line

E-Mail: info@paap.am

Web: www.paap.am

3. AvantGuard RISK SOLUTIONS Insurance company

Address: 11 Khanjyan str., 2 floor

Tel.: 060447171 099040581

E-Mail: info@avant-guard.am

Web: www.avant-guard.am

4. Five Ways

Address: Yerevan, 0012, 11 Komitas Ave.

Tel.: 010325532, 096325532

E-Mail: fivewaystravel@gmail.com

Web: www.fiveways.am

5. INGO ARMENIA

Address: Hanrapetutyán St., 51, 53, Areas 47, 48, 50, Yerevan

Tel: + 374-10-543 134

E-Mail: info@ingoarmenia.am

Web: www.ingoarmenia.am

6. NAIRI INSURANCE

Address: 10/110 V. Sargsyan str., Piazza Grande business center

Tel.: 539 457; 539 468, 060 500 060

Fax: 543 594

E-Mail: nairi@nairi-insurance.am

Web: www.nairi-insurance.am

7. PRIME INSURANCE

Address: Proshyan str. 2/1, 19 area, Yerevan, Armenia

Tel.: 526 418 526431 # 11

Fax: 526441 # 18

E-Mail: prime@prime-insurance.com

Web: www.prime-insurance.com

8. "RESO" CJSC

Address: Komitas ave. 62

Tel.: 060 275 757

E-Mail: info@reso.am

Web: www.reso.am

9. ROSGOSSTRAKH ARMENIA

Address: Northern ave. 1

Tel.: 591 010 Office; 311 010 In case of accidents

E-Mail: info@rgs.am

Web: www.rgs.am

1.7 Daňový systém

Daňový systém v Arménii je obecně příznivý pro podnikání. Na rozdíl od daňových systémů v několika dalších zemích SNS je systém Arménie strukturován tak, že většina daní je federální a platí se přímo do rozpočtu.

Arménie má šest, resp. sedm hlavních daní - daň z přidané hodnoty (DPH), daň ze zisku, daň z příjmů, daň z nemovitostí, daň z pozemků, spotřební daně a tzv. zjednodušené daně - různé zvláštní platby zjednodušených daní mohou být rovněž stanoveny podle zvláštních právních předpisů.

Většina daní se platí výhradně do federálního rozpočtu. Místní rozpočty dostávají příjmy pouze z daně z majetku v obcích a několika poplatků a místních plateb, navíc k dotacím ze státního rozpočtu.

Daň z přidané hodnoty je největší příjmovou položkou, která přispívá více než třetinou příjmů z rozpočtu.

Špatná daňová správa je jedním z největších problémů v daňovém systému, ovšem s novou vládou se dosti mění k lepšímu. Ministerstvo financí vybralo 97,4% cílových daňových příjmů, což představuje nárůst o 88,8% před rokem.

Cíl daňových příjmů pro první čtvrtletí letošního roku byl splněn na 99% (40,2 mld. Dram).

Daňový systém (všechny zákony a jiné užitečné informace jsou k dispozici v AJ a RJ na webových stránkách Státní

---

daňové služby Arménské republiky (www.taxservice.am) spočívá na těchto daních

- daň ze zisku – 20 % (viz. Zákon o dani ze zisku)
- daň z příjmu – V případě platu až do výše 150 000 AMD je daň z příjmů 23% zdanitelného příjmu. 150 000 - V případě registrovaného platu ve výši 2 000 000 AMD je daň z příjmů 34 500 AMD plus 28% z částky přesahující 150 000 AMD. V případě platu převyšujícího 2 000 000 dramů je daň z příjmů 552 500 AMD plus 36% z částky přesahující 2 000 000 AMD (Podle daňového řádu RA).
- DPH – 20 %
- Povinný akumulací důchodový systém - 10% základního příjmu. Pokud je základní příjem menší než 500 000 dramů, 5 procent bude vyplaceno jednotlivci a dalších 5 procent ze strany státu. Pokud základní příjem přesáhne 500 000 dramů, stát zaplatí 25 000 dramů a jednotlivec ztratí 25 000 dramů, ale méně než 10 000 měsíčních mezd, ale ne více než 25 000 dramů za měsíc.
- Fond pojištění vojáků - Poplatek činí 1 000 dramů za měsíc.
- spotřební daň – sazby viz. Zákon o spotřební dani
- daň z majetku – aplikuje se na nemovitosti, dopravní prostředky, sazby podle hodnoty majetku viz. Zákon z daní z majetku
- daň z půdy – viz. Zákon o dani z půdy

2. Zahraniční obchod a investice

Zahraniční obchod:

Zahraniční obchod Arménie je omezen kvůli vnitrozemské poloze a hraničním sporům s Tureckem na západě a Ázerbájdžánem na východě. V důsledku toho Arménie obvykle má vysoký obchodní deficit. Hlavním vývozem Arménie jsou kovy a drahé kameny, za nimi následuje energie, nápoje a zelenina a ovoce. Arménie dováží hlavně ropu, zemní plyn, obiloviny, gumárenské výrobky, korek a dřevo a elektrické stroje. Hlavními obchodními partnery Arménie jsou Rusko, Německo, Írán, Spojené státy, Čína, Ukrajina a Turecko.

Investice:

Podle Světové investiční zprávy UNCTAD za rok 2019 se příliv přímých zahraničních investic do Arménie v roce 2018 zvýšil na 254 milionů USD, což je mírný nárůst ve srovnání s rokem 2017 (250 milionů USD). Ve stejném roce byla celková výše přímých zahraničních investic odhadována na 5,5 miliardy USD, což představuje 44,4% HDP země.

Rusko, Řecko, Kypr a Německo jsou v Arménii čtyřmi hlavními investory, ačkoliv významné investice dělají i členové arménské diaspory (téměř 6 milionů lidí). Mezi hlavní odvětví přímých zahraničních investic patří energetika, telekomunikace, hutnictví, hotelové služby a letecká doprava.

Arménie učinila velký pokrok směrem k liberalizaci své ekonomiky. Podle Světové banky je Arménie na prvním místě mezi zeměmi SNS (Společenství nezávislých států), pokud jde o zahraniční investice per capita. Vláda nedávno zavedla podmínky a zákony příznivé pro zahraniční investice a díky své hospodářské dynamice získala země přezdívku „Kavkazský tygr“. Tato opatření zahrnují volné ekonomické zóny pro průmyslová odvětví špičkových technologií, která poskytují společnostem preferenční zacházení v oblasti daně ze zisku společností, DPH, daně z nemovitosti a cel (UNCTAD). Země nestanovuje omezení zahraniční kontroly a práva na soukromé vlastnictví a usazování a postupy registrace podniků jsou rychlé. Investice jsou podporovány také prostřednictvím komplexní dohody o rozšířeném partnerství mezi EU a Arménií. Země však zůstává silně závislá na ekonomickém zdraví ruské ekonomiky a ekonomik EU v oblasti přímých zahraničních investic, má malý domácí trh a korupce je stále rozšířená. Zpráva Světové banky Doing Business do roku 2020 umístila Arménii na 47. místo ze 190 zemí a ve srovnání s předchozím rokem ztratila šest pozic.

Podkapitoly:

- 2.1. [Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo](#)
- 2.2. [Teritoriální struktura – postavení v \(k\) EU](#)
- 2.3. [Komoditní struktura](#)
- 2.4. [Zóny volného obchodu \(VT parky, investiční zóny\)](#)
- 2.5. [Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu \(odvětvová a teritoriální struktura\)](#)
- 2.6. [Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu \(omezení, pobídky pro investory\)](#)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Obrat zahraničního obchodu:

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz	1 486.9	1 782.9	2 237.7	2 411.9	2 640.3
Dovoz	3 254.0	3 292.4	4 097.1	4 963.2	5 513.8
Bilance	-1 767.1	-1 509.5	-1 859.4	-2 551,3	-2 873.5

Údaje v mil. USD

Zdroj: www.armstat.am

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Zahraniční obchod Arménie, 2018, v tis. USD, zdroj: Armstat						
		2018	Podíl, %	2019	Podíl, %	Změna, %
	Zahraniční obchod celkem	7 375 162.1	100	8 154 073.6	100	110.4
1	Ruská federace	1 924 443.8	26.1	2 213 082.8	27.1	114.9
2	EU28	1 830 074.3	24.8	1 733 402.3	21.3	94.3
3	Čína	771 077.9	10.5	944 824.5	11.6	122.5
4	Švýcarsko	465 171.6	6.3	511 625.9	6.3	109.7
5	Írán	363 620.9	4.9	408 779.3	5.0	112.4
6	USA	226 067.5	3.1	332 985.6	4.1	147.3
7	Turecko	255 209.8	3.5	270 232.4	3.3	105.9
8	Japonsko	99 436.0	1.3	205 775.5	2.5	210.0

9	Irák	155 597.9	2.1	181 423.5	2.2	116.6
10	Ukrajina	171 885.7	2.3	170 737.8	2.1	99.3
11	Gruzie	138 802.0	1.9	148 980.9	1.8	106.8
12	SAE	179 659.0	2.4	107 965.5	1.3	59.4
13	Kanada	63 314.8	0.9	95 762.4	1.2	151.2
14	Brazílie	61 803.8	0.8	67 413.5	0.8	109.1
15	Bělorusko	50 326.2	0.7	67 539.0	0.8	133.6
16	Korejská republika	35 436.5	0.5	54 762.6	0.7	154.6
17	Thajsko	23 648.8	0.3	24 991.3	0.3	105.7

2.3 Komoditní struktura

Vzájemný obchod, tis. USD

	2015	2016	2017	2018	2019 I-III
Vývoz ČR	23 206	21 239	38 002	72 902	11 023
Dovoz ČR	2 185	3 099	3 587	4 507	1 859
Obrat	25 391	24 338	41 589	77 409	12 882
Saldo ČR	21 021	18 140	34 415	68 394	9 164

Zdroj: ČSÚ

Vzájemný obchod, tis. USD

	2015	2016	2017	2018	
Vývoz AM	1 714	2 319	2 582	453	
Dovoz AM	34 031	23 505	46 337	6 165	
Obrat	35 745	25 824	48 919	6 618	

Saldo AM	-32 317	-21 186	-43 755	-5 712	

Zdroj: ArmStat

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota USD(tis.)
85171200	Telefony pro celulární sítě nebo jiné bezdrátové sítě	24 378
85023920	Turbogenerátory	8 944
90328900	Regulační nebo kontrolní přístroje a zařízení (kromě hydraulických neb	7 257
88023000	Letouny a ostatní letadla, o vlastní hmotnosti > 2 000, ale <= 15 000	5 477
84715000	Procesorové jednotky, též obsahující pod společným krytem jednu nebo d	3 118
90229020	Části, součásti a příslušenství rentgenových přístrojů	1 920
84713000	Přenosná zařízení pro automatizované zpracování dat, o hmotnosti <= 10	1 672
90181300	Diagnostické zobrazovací přístroje pracující na základě magnetické rez	1 383
85071020	Elektrické akumulátory, olověné, používané pro startování pístových mo	972
90181200	Ultrazvukové snímací přístroje (sonografy)	962

Zdroj: ČSÚ

10 nejvýznamnějších položek českého dovozu 2018 leden – únor, tis. USD, SITC(4)

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota USD(tis.)
72027000	Feromolybden	1 809

22082029	Destiláty z vinných matolin nebo hroznů, v nádobách o obsahu <= 2 litr	1 042
76071119	Hliníkové fólie, bez podložky, válcované, avšak dále neopracované, o t	524
62033310	Pánská nebo chlapecká pracovní saka a blejzry ze syntetických vláken (	245
62034311	Pánské nebo chlapecké pracovní kalhoty a krátké kalhoty ze syntetickýc	236
62034331	Pánské nebo chlapecké pracovní náprsenkové kalhoty se šlemi ze synteti	145
90321080	Termostaty (kromě elektronických)	84
62019300	Pánské nebo chlapecké větrovky, bundy, včetně lyžařských a podobné výr	81
62034211	Pánské nebo chlapecké pracovní kalhoty a krátké kalhoty z bavlny (krom	70
70200080	Výrobky skleněné j.n.	64

Zdroj: ČSÚ

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Arménie je spolu s dalšími státy Eurasijské hospodářské unie (Rusko, Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzská republika) součástí společné obchodní zóny. V těchto zemích a v Gruzii platí režim volného obchodu.

Zóny volného obchodu byly zavedeny, aby přilákaly exportující domácí a globální společnosti. Zákon o volných ekonomických zónách byl přijat v roce 2011 a vedl k založení zón volného obchodu v Arménii. V současnosti fungují dvě zóny volného obchodu na třech místech v Jerevanu. Výroba a export v těchto oblastech jsou zacíleny na oblasti

elektroniky, přesného inženýrství, farmaceutické přípravky a biotechnologie, informační technologie, alternativní energie, průmyslový design a telekomunikace, klenoty, broušené démanty a hodinky. Obchodní společnosti fungující v těchto zónách volného obchodu získávají daňová zvýhodnění týkající se daní z příjmu, z nemovitosti, ze zisku, cel, DPH (pro služby dodávané organizátorovi a provozovateli a výrobky na území zóny volného obchodu). Pro poskytování služeb společností v zóně volného obchodu je v činnosti režim jednoho správního místa.

Arménie má v současné době tři volné ekonomické zóny (FEZ): Alianci a Meridian v Jerevanu a Meghri na hranicích s Íránem.

Čtvrtý FEZ byl schválen koncem srpna 2018, který má být založen v Hrazdanu a organizován společností ECOS, se zaměřením na inovační technologické podniky. Arménie přijala 25. května 2011 zákon o FEZ a na konci roku 2011 vypracovala několik důležitých předpisů, aby přilákala zahraniční investice do FEZ: osvobození od daně z přidané hodnoty (DPH), daně z příjmu právnických osob, cla a daně z nemovitosti.

Aliance FEZ - <http://www.fez.am/eng/index.php> - zahájila svou činnost v srpnu 2013 a v současné době hostí 12 podniků. Zaměření Alliance FEZ je na high-tech odvětví, jako jsou informační a komunikační technologie, elektronika, farmaceutika a biotechnologie, architektura a inženýrství, průmyslový design a alternativní energie.

Společnost Meridian FEZ zahájila svou činnost v březnu 2015. Zaměřuje se na výrobu šperků, hodinářství a řezání diamantů, v němž působí šest podniků.

Meghri FEZ byl slavnostně otevřen v prosinci 2017 v nejjihnější město Meghri na hranici Arménie s Íránem. Cílem hraničního umístění je zintenzivnit obchodní vztahy s Íránem, které by mohly být ekonomickým mostem pro EEU a EU. Společnosti působící ve společnosti Meghri FEZ budou osvobozeny od daně z příjmu právnických osob, DPH, spotřební daně a celních poplatků a budou platit pouze daň z příjmů.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Objem přímých zahraničních investic vzrostl o 1,8% a dosáhl hodnoty 254,3 mil. USD, portfoliové investice poklesly o 29,4%, zatímco ostatní investice vzrostly o 2,8násobek.

Čistý příliv investic do Arménie se roku 2018 snížil o přibližně 63% na 27,6 miliardy dramů. Podle oficiálních statistik je lídrem ostrov Jersey, z něhož šly investice do těžebního průmyslu, který ovšem v porovnání s předchozím rokem klesl téměř pětkrát. Tento pokles je do značné míry způsoben ukončením projektu Amulsar, protože na něj měly jít investice Lydian Arménia právě přes daňový ráj v Jersey. Z Německa se čistý příliv přímých zahraničních investic zaměřil především na těžbu a kovy. Čistý příliv přímých zahraničních investic dosáhl 32,8 milionu USD. Celková čistá investice v účetním období činí -64,9 mil. USD (více splátek než akvizic). V roce 2018 pak investovalo Lucembursko do ekonomiky Arménie 3,62 milionu dolarů, což je o 40% více než v předchozím roce. Saldo čistých přímých zahraničních investic je záporné - 2,2 mil. USD. Lucembursko investovali značné prostředky do výroby elektřiny, plynu, páry a klimatizace a nápojů. Stejně jako v případě Jersey jsou to investice odjinud přes daňový ráj (Zdroj: ArmStat).

Přímé zahraniční investice přilákané do Arménie v posledních letech byly převážně investicemi na trh telekomunikací, finančních služeb, energetiky a nemovitostí, které jen malou měrou přispěly do arménské exportní základny. Arménie byla schopna přilákat přímé zahraniční investice vyhledávající vyšší efektivitu pouze v omezeném počtu sektorů, zvláště pak v oblasti informačních a komunikačních technologií. Přímé zahraniční investice vyhledávající přírodní zdroje (převážně

hornictví) se přímo vztahují k exportu, ale jsou globálně spojeny s kolísavými fluktuacemi cen komodit s příslušnými následky (viz state.gov, EBA)

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Rozvojová nadace Arménie (DFA) je národní orgán Arménie pro podporu investic, vývozu a cestovního ruchu. DFA poskytuje zahraničním investorům služby a informace o podnikatelském prostředí, investičních příležitostech a legislativě, podpoře návštěv investorů a také spolupráci s vládními institucemi.

Arménie oficiálně vítá zahraniční investice a investiční a obchodní politika je poměrně otevřená. Zahraniční společnosti mají právní režim, který je opravňuje k stejnému zacházení podle zákona jako arménské společnosti. Stabilizační doložka zaručuje proti změnám právních předpisů o investicích po dobu pěti let. Neexistují žádná omezení pro převody peněz nebo v jakémkoli sektoru nebo zeměpisné poloze. Zahraniční občané mohou mít dlouhodobé nájemní smlouvy a společnosti registrované cizincem v Arménii mohou kupovat pozemky.

Zejména odvětví špičkových technologií a informačních technologií už přilákaly zahraniční investice; mnoho zahraničních firem založilo pobočky nebo dceřiné společnosti v Arménii, aby využily zdejších levných a kvalifikovaných odborníků.

Existují určité překážky, které brání rovným podmínkám pro všechny investory. Zahraniční subjekty se musí často potýkat s netransparentními daňovými a celními postupy, které zvyšují náklady, a často dochází k uplatňování referenčních cen a nesprávnému zařazení dováženého zboží v rámci celního odbavení.

Arménie má v platnosti 35 dvoustranných smluv o investicích, se sedmi dalšími smlouvami, které však ještě nebyly v platnosti. Dne 7. května 2015 byla se Spojenými státy podepsána rámcová dohoda o obchodu a investicích. Arménie má také 44 mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovým únikům.

Zdroje: WTO - Trade Policy Review, ITA, Ministerstvo obchodu USA, Investment Policy Hub UNCTAD

Podepsané, avšak ještě neratifikované dohody volném obchodu

- **Arménie - EU CEPA:** V dubnu 2018 Arménie ratifikovala CEPA, která je prozatímne uplatňována od června 2018, a v červenci 2018 Evropský parlament převážně hlasoval pro její ratifikaci. Očekává se, že CEPA bude plně účinná do konce roku 2019, v současné době už ji ratifikovala většina členských států EU včetně Česka.
- **Čína - dohoda o volném obchodu s Eurasijskou ekonomickou unií (EEU):** Dohoda o obchodní a hospodářské spolupráci byla podepsána mezi pevninskou Čínou a EEU v květnu 2018 v rámci Astanského hospodářského fóra. Důraz je kladen na spolupráci stran v oblasti elektronického obchodu, neboť éra digitálního hospodářství vytvoří příznivé podmínky pro budoucí obchod mezi pevninskou Čínou a členy EEU.

Aktivní dohody o volném obchodu

- **EAEU:** Eurasijská ekonomická unie je mnohostranná dohoda o celní unii a hospodářské integraci pro obchod se zbožím a službami, která vstoupila v platnost v lednu 2015. Jejími členskými státy jsou Arménie (ktera se připojila po náhlém odmítnutí DCFTA s EU dne 2. ledna 2015), dále Bělorusko, Kazachstán, Kyrgyzstán a Rusko.
- **Dohoda o volném obchodu mezi Arménií a Kazachstánem (FTA):** Dohoda o volném obchodu vstoupila v platnost dne 25. prosince 2001 a zahrnuje obchod se zbožím. V roce 2018 byl Kazachstán 18. největším obchodním partnerem Arménie.
- **Arménie - Moldavsko:** Dohoda o volném obchodu: Dohoda o volném obchodu vstoupila v platnost dne 21. prosince 1995 a týká se obchodu se zbožím. Moldavsko je nicméně až 45. největším obchodním partnerem Arménie.
- **Arménie-Turkmenistán FTA:** Dohoda o volném obchodu vstoupila v platnost dne 7. července 1996 a zahrnuje obchod se zbožím. Od roku 2017 byl Turkmenistán devatenáctým největším exportním partnerem Arménie.

-
- Arménie - Ukrajina: Dohoda o volném obchodu: Dohoda o volném obchodu vstoupila v platnost dne 18. prosince 1996 a zahrnuje obchod se zbožím. Ukrajina je arménským osmým největším dovozním partnerem, kde Arménie dovážela 2,9% svého celkového dovozu z Ukrajiny, přičemž většina výrobků byla tabák a vyrobené tabákové náhražky.

Veškeré další informace o podmínkách vstupu zahraničního kapitálu do Arménie lze najít na následujících webových stránkách:

- <http://www.mfa.am/en/invest/>
- <http://www.mfa.am/en/business/>
- <http://jurist.am/en/investment>
- <http://www.parliament.am/>
- <http://www.investinarmenia.am/en/>

3. Vztahy země s EU

Vztahy EU - Arménie

EU spolupracuje s Arménií v rámci evropské politiky sousedství a jejího východního regionálního rozměru, Východního partnerství. Vztahy mezi Evropskou unií a Arménií vycházejí z komplexní dohody o partnerství a prohloubení partnerství mezi EU a Arménií (CEPA), která byla podepsána v rámci summitu Východního partnerství v Bruselu v listopadu 2017 a vstoupila v prozatímní platnost dne 1. června 2018. CEPA zohledňuje nové globální, politické a ekonomické zájmy, které obě strany sdílí. Dohoda umožní silnější spolupráci v odvětvích, jako je energetika, doprava, životní prostředí a obchod. Je spojena s reformními závazky země a jejím cílem je zlepšit kvalitu života obyčejných Arménů hmatatelným a viditelným způsobem, posílit právní stát a zlepšit podnikatelské prostředí a podpořit větší propojení mezi EU a Arménií v oblasti energetiky a dopravy.

Pomoc EU Arménii podporuje tyto politické cíle a je financována prostřednictvím evropského nástroje sousedství (ENI) na období 2014–2020. Nahrazuje nástroj evropského sousedství a partnerství (ENPI) na období 2007–2013. Dalšími zdroji financování jsou tematické programy zaměřené na lidská práva a občanskou společnost.

Poslední report (5/2019) k implementaci CEPA

zde: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/partnership_implementation_report_armenia.pdf

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Delegace Evropské Unie v Arménii: https://eeas.europa.eu/delegations/armenia/area/contacts_en

Poštovní adresa:

21 Frik Street, Jerevan 0002, Arménie

Vstup pro návštěvníky: z Proshyan Street

Arménie

Telefonní číslo:

Telefon: + 374 (10) 54 64 94

Fax: + 374 (10) 54 64 95

E-mailem:

Delegation-Armenia@eeas.europa.eu

Vedoucí delegace:

Piotr Antoni ŚWITALSKI

3.2 Obchodní vztahy země s EU

AM obchod s členskými státy EU, 2019, zdroj: Armstat. Údaje jsou v tis. USD

EU28	Export 2019	Změna, %	Import 2019	Změna, %
Rakousko	3 484.8	54.7	34 041.1	118.3
Belgie	44 470.9	90.4	45 803.9	116.1
Bulharsko	207 412.6	96.5	30 841.8	70.5
Chorvatsko	254.8	140.0	732.5	23.0
Kypr	68.1	276.8	811.6	117.2
Česká republika	3 689.5	127.1	23 834.3	59.6
Dánsko	912.8	50.3	8 129.2	113.3
Estonsko	596.8	102.0	909.4	5.2
Finsko	63.7	23.5	21 221.1	64.0
Francie	8 759.6	101.6	84 126.2	76.4
Německo	69 617.0	51.2	381 680.0	128.6
Řecko	442.9	163.1	17 584.8	27.2
Maďarsko	905.7	133.4	15 549.3	95.0
Irsko	67.1	1048.4	11 663.5	109.5
Itálie	59 687.0	119.7	204 870.8	112.2
Lotyšsko	4 392.0	129.7	3625.2	97.9
Litva	3 279.3	162.9	5 347.0	83.8
Lucembursko	1004.4	79.7	1215.6	124.6
Malta	22.1	12.3	58.2	87.0
Nizozemsko	153 851.3	116.2	40 009.0	71.6

Polsko	13 097.5	157.6	44 950.5	102.1
Portugalsko	420.3	97.2	7561.4	94.3
Rumunsko	137.6	0.3	15 023.3	104.6
Slovensko	398.8	99.9	8 474.5	90.4
Slovinsko	40.4	325.8	11493.9	88.5
Španělsko	650.1	165.0	35 227.4	95.7
Švédsko	940.2	261.0	20 326.0	71.3

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Do roku 2013 byla Arménie součástí Nástroje evropského sousedství a partnerství (European Neighbourhood and Partnership Instrument, ENPI). Tento nástroj byl zaměřen na financování a podporu

regionálního rozvoje, politických, hospodářských a sociálních reforem.

Od roku 2014 je Arménie součástí Nástroje evropského sousedství (European Neighbourhood Instrument, ENI), který nahrazuje předešlý ENPI.

Hlavní cíle tohoto nástroje jsou: podpora lidských práv a základních svobod, navázání užších vazeb mezi EU a státy ENI, podpora rozvoje, snižování chudoby, či přispívání k sociální a územní soudržnosti.

EU spolupracuje s Arménií v rámci Evropské sousedské politiky a ve východní regionální oblasti – Eastern Partnership. Cílem je přiblížit Arménii EU.

Více o [ENI a GSP](#).

Konkrétní nástroje v rámci Východního partnerství a dalších programů:

- občanská společnost: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/factsheet_eu_support_to_civil_society_eap.pdf
- gender: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/factsheet_eu_support_to_gender_equality_armenia.pdf
- média: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/factsheet_eu_support_to_independent_media_eap.pdf
- byznys: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eu4business_armenia.pdf
- energetika: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/factsheet_eu_support_to_energy_armenia.pdf
- mládež: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eu_support_to_youth-arm.pdf
- kultura: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/factsheet_eu_support_to_culture_armenia.pdf

-
- regionální
rozvoj: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/c_2018_7717_f1_annex_en_v1_p1_1000253.pdf
  - demokratizace: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/c_2018_7717_f1_annex_en_v2_p1_1000254.pdf
  - konkrétní projekty: https://eeas.europa.eu/delegations/armenia/area/projects_en
  - tendery, granty, zaměstnání: https://eeas.europa.eu/delegations/armenia/area/jobs-funds_en
  - občanská
společnost: https://eeas.europa.eu/delegations/armenia/63117/eu-roadmap-engagement-civil-society-armenia-2018-2020_en
  - životní
prostředí: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/factsheet_eu_support_to_environment_armenia.pdf

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Obchodní a ekonomická spolupráce mezi Arménií a ČR roste, a po tzv. sametové revoluci se rozvíjí nový potenciál partnerství. Viz následující kapitoly nebo např. článek na

Euro.cz: <https://www.euro.cz/byznys/dostatecne-dravi-pro-kavkaz-trhy-zemi-vychodniho-partnerstvi-jsou-vsechno-jen-ne-snadne-1443>

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Vzájemný obchod, tis. USD, zdroj: ČSÚ					
	2014	2015	2016	2017	2018
Vývoz ČR	26 142	23 206	21 239	38 002	64 454
Dovoz ČR	2 122	2 185	3 099	3 587	4 157
Obrat	28 264	25 391	24 338	41 589	68 611
Saldo ČR	24 020	21 021	18 140	34 415	60 297

Vzájemný obchod, tis. USD, zdroj: ArmStat					
	2014	2015	2016	2017	2018
Vývoz AM	1 672	1 714	2 319	2 582	2903
Dovoz AM	19819	19 940	14 940	27 025	40 017
Obrat	31 986	35 745	25 824	29 607	42920
Saldo AM	-28 642	-32 317	-21 186	-24 443	-37 114

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Zdroj: ČSÚ

10 nejvýznamnějších položek českého vývozu 2018, tis. USD, SITC(4)		
Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota, USD (tis.)
8517	Telefonní přístroje, včetně telefonů pro celulární síť nebo jiné bezdr.sítě	24 321
8502	Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče	8 945
9032	Automatické regulační nebo kontrolní přístroje a zařízení	7 261
8802	Ostatní letadla (například vrtulníky, letouny); kosmické lodě	5 477
8471	Stroje automat zprac dat jednotky snímače	5 435
9022	Rentgenové přístroje a přístroje používající záření alfa, beta nebo gama	2 599
9018	Lékařské, chirurgické, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje	2 429
3305	Přípravky na vlasy	1 595
3917	Trouby trubky hadice příslušenství z plastů	1 086
8507	Elektrické akumulátory, včetně separátorů pro ně, též pravouhlých	999

Zdroj: ČSÚ

10 nejvýznamnějších položek českého dovozu 2018, tis. USD, SITC(4)			
Kód	Název zboží	Stat. hodnota USD (tis.)	

zboží			
7202	Feroslitiny	1 448	
2208	Ethylalkohol pod 80%, destiláty, likéry	1 046	
6203	Obleky saka kalhoty komplety ap pánské chlap	667	
7607	Fólie hliníkové o síle pod 0,2 mm	524	
6201	Svrchníky kabáty větrovky ap pánské chlapecké	129	
9032	Automatické regulační nebo kontrolní přístroje a zařízení	85	
7020	Zboží skleněné ostatní	64	
6204	Kostýmy šaty sukně kalhoty ap dámské dívčí	54	
2512	Moučky fosilní křemičité ap zeminy křemičité	53	
7118	Mince	52	

Zdroj: ČSÚ

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Vzájemná výměna v oblasti služeb je poměrně marginální, nicméně z obou stran se zvyšuje počet turistů, jak těch, kteří jezdí do Arménie za přírodními krásami a kulturními památkami, tak arménských turistů přijíždějících zejména do Prahy a Karlových Varů, anebo navštěvujících své příbuzné v Česku. Dochází také k obchodní výměně na poli IT a designu, viz např. český design v arménském technologickém centru

TUMO https://www.mediamax.am/en/news/creative_spark/32949/.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

České firmy mají zájem navázat na dodávky z minulosti, kdy byly z ČR vyvezeny do Arménie např. turbíny pro vodní elektrárny, a podílet se na modernizaci arménské infrastruktury svou vyspělou technologií a výrobky.

Existuje prostor pro spolupráci v oblasti ekologického energetického strojírenství (kogenerační jednotky na bioplyn či turbíny do čistíček odpadních vod a systémů zásobování pitnou vodou) a potravinářského strojírenství. Čeští vědci spolupracují v rámci mnohostranných projektů rozvojové spolupráce na zvyšování bezpečnosti jaderné elektrárny Metsamor, na pravidelné údržbě se podílí Škoda JS.

Škoda JS – realizován kontrakt na provozní prohlídky tlakové nádoby reaktoru na Jaderné elektrárně Metsamor, a dále na řídicí systémy reaktoru.

CINK Hydro-Energy k.s. – připravovaný projekt na dodávku 4 ks turbín pro větší investiční celek - kaskádu elektráren MVE Amberd. Financující banka – ČSOB, a.s., dovozce – Amberd HEK, Ltd., dlužník – Ardshininvestbank CJSC, pojištění EGAP

Škoda Electric a IVECO – jednání o dodávkách trolejbusů pro Jerevan, nabídka předložena prostřednictvím ZÚ, město hledá možnosti financování.

Škoda Auto – úspěšně působí na arménském trhu, zásobuje především taxislužby a podnikové flotily, má zájem i o dodávky pro státní sektor, jako např. v Moldavsku, či policii, jako např. v Gruzii; na příkladu Škody je možné vnímat jistou diskriminaci některých dovozců a prodejců motorových vozidel, na něž se nevztahují stejné podmínky státní podpory při prodeji určitým skupinám obyvatelstva – vláda subvencuje prodeje motorových vozidel mladým rodinám, ale pouze značky Kia.

Bria Systems - jednání o elektronické a dronové ochraně perimetrů jaderné elektrárny a mezinárodního letiště

KRODES - jednání o dodávkách ochranné technologie proti krupobití.

Jedná se i o možných modernizacích arménské vojenské techniky ze sovětských dob.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Arménie oficiálně oznámila, že není právním nástupcem bývalého SSSR, a proto neuznává platnost žádné smlouvy či dohody z dřívějšího období, a prohlásila, že dává přednost vytvoření nové smluvní základny. K uzavření sukcesní problematiky s Arménskou republikou došlo k 28. 4. 2004 s tím, že ve vzájemných vztazích neplatí smlouvy sjednané mezi bývalým Československem a SSSR.

Mezi oběma zeměmi jsou podepsány následující bilaterální dokumenty:

- Protokol o spolupráci mezi MZV ČR a MZV Arménie - Jerevan, 1. 3. 1996
- Smlouva mezi Českou republikou a Arménskou republikou o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému

úniku v oboru daní z příjmu a z majetku – Jerevan, 6. 7. 2008

- Dohoda mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Arménské republiky o vojenské spolupráci – Jerevan, 26. 3. 2010
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Arménské republiky o letecké dopravě – Jerevan, 17. 5. 2010
- Smlouva mezi Českou republikou a Arménskou republikou o předávání a přebírání protiprávně pobývajících osob – Jerevan, 17. 5. 2010
- Prováděcí protokol mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem územní správy Arménské republiky k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Arménskou republikou o předávání a přebírání protiprávně pobývajících osob – Jerevan, 17. 5. 2010
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Arménské republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu – Jerevan, 10. 12. 2010
- Memorandum o porozumění mezi Diplomatickou akademií MZV ČR a Diplomatickou školou Arménie – Praha, 25. 4. 2013
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Arménské republiky o spolupráci v boji proti trestné činnosti – Praha 30. 1. 2014
- Ujednání mezi Ministerstvem zdravotnictví České republiky a Ministerstvem zdravotnictví Arménské republiky o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařské vědy – Praha 30. 1. 2014
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Arménské republiky o hospodářské a průmyslové spolupráci – Praha 30. 1. 2014
- Memorandum o spolupráci v celních záležitostech mezi Generálním ředitelstvím cel České republiky a Státním daňovým a celním výborem Arménské republiky – Praha 30. 1. 2014
- Společné prohlášení o záměru spolupráce v oblasti životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem ochrany přírody Arménské republiky – Praha 30. 1. 2014
- Memorandum o záměrech spolupracovat v oblasti předcházení a likvidace mimořádných událostí, požární ochrany a ochrany obyvatelstva mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem pro mimořádné situace Arménské republiky – Praha 30. 1. 2014
- Memorandum o vzájemném porozumění mezi vedením Karlovarského kraje a vedením Vajoc dzorské oblasti o obchodně-ekonomické, humanitární a kulturní spolupráci – Praha 31. 1. 2014
- Memorandum o porozumění mezi Moravskoslezským krajem a Armavirským krajem – Praha 31. 1. 2014
- Memorandum o spolupráci mezi Krkonošským národním parkem a Národním parkem Dilijan – Praha 31. 1. 2014
- Memorandum o spolupráci mezi Ústavem hematologie a krevní transfuze a Hematologickým centrem prof. R.H. Jeoljana – Praha 31. 1. 2014
- Smlouva o společném vývoji metod buněčné terapie – Praha 31. 1. 2014
- Dohoda mezi Exportní garanční a pojišťovací společností, a.s. a Arménskou exportní pojišťovací agenturou – Praha 31. 1. 2014
- Memorandum o porozumění mezi Svazem podnikatelů ve stavebnictví ČR a Asociací podnikatelů ve stavebnictví Arménské republiky – Praha 31. 1. 2014.
- Mezivládní dohodu o spolupráci ve vojensko-technické oblasti ČR a Arménie - Jerevan 9. 4. 2019

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

V Arménii se ČR v rámci rozvojové spolupráce zaměřovala v uplynulých letech převážně na prevenci migrace do ČR (dvoustranné projekty Ministerstva vnitra) a na jadernou energetiku (mnohostranné projekty Státního úřadu pro jadernou bezpečnost). ZÚ Jerevan realizuje malé lokální projekty např. v oblasti zemědělství. Česká organizace Člověk v tísni realizuje zemědělské a turistické projekty z fondů EU. Arménie nepatří mezi prioritní země české zahraniční rozvojové spolupráce.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Níže uvádíme údaje staršího data. Jakmile odezní koronavirová epidemie, přijdeme s aktuálními příležitostmi.

Radikální politické změny v Arménii v dubnu 2018 (tzv. „sametová revoluce“) a posun od oligarchického klientelistického systému k demokratičtějšímu a méně korupčnímu se odrazilo také v ekonomice. Zatím je předčasné hodnotit, zdali tato změna bude trvalého rázu a zdali bude mít trvale pozitivní ekonomický efekt nebo naopak, lze ale očekávat další změny jak v ekonomickém zákonodárství včetně daní, tak změny v investičním portfoliu. Jestliže politické změny přinesly revizi a pozastavení některých zahraničních investic kvůli údajnému korupčnímu pozadí, což vedlo k dočasnému snížení růstu ve druhé polovině roku 2018, tak v makroekonomické oblasti udržovala Centrální banka stabilitu a inflace i kurs arménského drama výrazně nefluktovaly. V roce 2017 dosahoval HDP na hlavu 3936 USD, při přepočtu podle parity kupní síly pak 8787 USD. Meziroční inflace dosahovala v prosinci 2018 jen 1,8%. Pokles počtu obyvatelstva se téměř zastavil na čísle 2,93 miliónu obyvatel. Nezaměstnanost dosahovala 17,1 %. Meziroční růst HDP zpomalil na 2,7%.

EU podepsala s Arménií dohodu CEPA v roce 2017, která mj. upravuje obchodní vztahy a podléhá ratifikaci členských zemí EU. Do té doby platí dohoda PCA z r. 1999. V r. 2013 odstoupila Arménie od podepsání Asociační dohody s EU.

V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Arménie umístila na 73. pozici ze 137 srovnávaných ekonomik. Stupeň exportního rizika dle OECD je 6/6.

Příležitosti pro český export

Elektrotechnika

Co se týče hodnoty vyvezeného zboží z Česka do Arménie, na prvním místě figurují telefony včetně mobilních, přičemž za prvních 11 měsíců roku 2018 dosáhla jejich hodnota 19 866 tis. USD. Špatně si nevedla ani, regulační a ovládací přístroje a zařízení v hodnotě 7 257 tis. USD, zařízení k automatickému zpracování dat v hodnotě 2 990 tis. USD, přístroje radiodiagnostiky a jejich příslušenství v hodnotě 2 357 tis. USD a další elektrotechnická zařízení. Elektrotechnická zařízení jsou na prvním místě exportů do Arménie, což dokazuje, že Arménie oceňuje českou technologickou vyspělost, i když v případě telefonů se může jednat i o reexport. Každopádně Česko v exportu do Arménie překonává v hodnotě vývozu i některé prioritní země, např. sousední Ázerbájdžán, Vzhledem k vysokému renomé českých elektrotechnických výrobků se v tomto sektoru i nadále rýsuje největší exportní potenciál Česka v Arménii.

Energetický průmysl

Energetika představuje významnou oblast pro budování exportních vztahů České republiky do Arménie. Pro následující období se předpokládá modernizace jaderné elektrárny v Metsamoru, i když na tomto obchodu bude mít strategický zájem Rusko. Dále se staví nová paroplynová elektrárna u Jerevanu pod vedením konsorcia Rencco / Siemens. Na těchto dvou velkých projektech je účast českých firem omezena na subkontrahování, ale nadále trvá zájem o využití lokálních zdrojů, zejména geotermální energie, vodní energie a energie ze slunce a větru. České firmy dodaly za prvních 11 měsíců roku 2018 např. generátory v hodnotě 8 944 tis. USD.

Automobilový průmysl a civilní letecký průmysl

Arménie má zájem o české automobily, autobusy, elektrobuses a menší dopravní letadla. Vzhledem k hornatému terénu, špatné infrastruktuře i počtu letišť ze sovětských dob se podařilo realizovat prodej letounu L-410 za 5 477 tis. USD a bude-li Arménie nadále ekonomicky růst, právě prodej malých dopravních a sportovních letounů má velký potenciál růstu. Členitý terén, špatný stav silnic a rostoucí kupní síla také nahrává prodejem českých automobilů kategorie SUV, elektrobuses pro kopcovitá města včetně Jerevanu a autobusů pro meziměstskou i městskou dopravu

Chemický průmysl

Z hlediska tonáže jsou chemické výrobky těmi nejčastějšími položkami českého exportu do Arménie, ovšem přidaná hodnota je nižší – do Arménie se dovezlo chemické a drogistické zboží v hodnotě 4 502 tis. US. Nejhojněji jsou zastoupeny přípravky pro péči o vlasy, silice a vonné látky, a leštící a čistící přípravky .

Perspektivní sektor

Konkrétní příležitosti

Chemický průmysl HS 3305 – Přípravky na vlasy
HS 3306 – Přípravky pro ústní nebo zubní hygienu, aj.

Strojírenský průmysl

Elektrotechnika HS 7308 – Konstrukce jn. a části a součásti pro použití v konstrukcích, ze železa, oceli
HS 7318 – Šrouby a vruty, svorníky nýty, aj. ze železa, oceli
HS 7326 – Ost. výrobky ze železa, oceli
HS 8471 – Ostatní zařízení k automatickému zpracování dat
HS 8421 – Odstředivky, včetně odstředivých sušiček
HS 8471 – Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.
HS 8481 – Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.
HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
HS 8504 – Transformátory, el. měniče statické indukty
HS 8507 – Elektrické akumulátory, včetně separátorů
HS 8509 – Elektromechanické přístroje pro domácnost, s vestavěným elektrickým motorem, ne vysavače
HS 8517 – Telefonní a ost. přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů aj. dat
HS 8528 – Monitory, projektory, bez TV, přijímače televizní
HS 8537 – Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a základny pro el. Ovládání
HS 8541 – Diody, tranzistory ap polovodičová zařízení
HS 8539 – Elektrické žárovky či výbojky

Dopravní průmysl

HS 8703 – Osobní automobily
HS 8702 – Motorová vozidla pro dopravu 10 a více osob

Civilní letecký průmysl

HS 8802 – Letouny a ostatní letadla
Energetický průmysl HS 8406 – Parní turbíny

HS 8410 – Vodní turbíny

HS 8432 - Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví nebo lesnictví, k přípravě nebo obdělávání půdy;

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LMIC

Absolutní chudoba v Arménii postupně klesá (11,6% v roce 2017) s tím, jak pokračuje zlepšování infrastruktury a rozvoj venkova, byť zemědělství v druhé polovině roku 2018 mírně pokleslo.

Dopravní průmysl a infrastruktura

Arménie nadále trpí špatnou infrastrukturou přes jistá zlepšení. Železniční síť je zastaralá a nedostatečně pokrývající zemi, přičemž nové tratě nebyly budovány po desítky let a zvažovaný projekt železničního spojení s Íránem byl zatím odložen. Železniční i silniční spojení s Tureckem a Ázerbájdžánem kvůli bloádě neexistuje od roku 1993. Silniční síť se rozvíjí kolem Jerevanu, ale napojení na jediné dvě otevřené hranice s Gruzii a Íránem si žádá zlepšení. Příležitosti rozvojové spolupráce je možné hledat jak při budování komunikací, tak energetických sítí, ale i škol, např. z prostředků Světové banky, EBRD, Asian Development Bank, USAID a dalších.

Zemědělský a potravinářský průmysl

Arménie má problém s dostupností svých zemědělských produktů a s udržováním jejich kvality. Zatímco sektor výroby alkoholických nápojů se úspěšně rozvíjí, potravinářství je na tom hůře a mnoho venkovských farem trpí tím, že nedostanou svoje výrobky, často v bio-kvalitě, na trh. ZÚ Jerevan realizoval v roce 2018 projekt na podporu pěstování brokolice a dostupu výrobků ženského zemědělského družstva Gargar v severní Arménii na trh. FAO uvádí ve své zprávě ke strategickému programování 2016-2020 jako hlavní rizika plnění zdrojů (např. vodních), nedostupnost dat v souladu s mezinárodními standardy, a právě zvyšování kapacit malých pěstitelů. FAO, WFP, UNDP a EU a další poskytují financování projektů podobného druhu.

Vodohospodářský a odpadní průmysl

Zpracování odpadů a čištění vody má pro Arménii klíčový význam a je její prioritou. Země produkuje každým rokem 368 618 tun MSW (městský pevný odpad), což znamená 119,8 kilogramů na jednoho obyvatele za rok. V nedávné době se Arménii podařilo získat půjčky od mezinárodních institucí (EU NIF, EBRD, E5P) na modernizaci systému zacházení s pevným odpadem tak, aby tento odpovídal normám EU. Arménie zatím nedokáže své odpady recyklovat, ač na toto téma probíhají školení a projekty (včetně českého malého rozvojového projektu v roce 2017).

5.

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Růst HDP (%)	3,6	3,0	3,2	3,4	3,0	7,6
HDP/obyv. (USD)	3 901	3 535	3 602	3 729	4 196	4,615
Míra inflace (%)	3,0	3,7	2,6	4,0	4,0	1,4
Nezaměstnanost (%)	17,6	17,7	18,2	18,3	18,2	18,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,8	-0,3	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6

Populace (mil.)	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Konkurenceschopnost	82/140	79/138	73/137	70/140	69/141	
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	6/7	6/7

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Chemický průmysl	HS 3305 – Přípravky na vlasy
	HS 3306 – Přípravky pro ústní nebo zubní hygienu, aj.

Strojírenský průmysl	HS 7308 – Konstrukce jn. a části a součásti pro použití v konstrukcích, ze železa, oceli
	HS 7318 – Šrouby a vruty, svorníky nýty, aj. ze železa, oceli
	HS 7326 – Ost. výrobky ze železa, oceli
	HS 8471 – Ostatní zařízení k automatickému zpracování dat
	HS 8421 – Odstředivky, včetně odstředivých sušiček
	HS 8471 – Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.
	HS 8481 – Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 – Transformátory, el. měniče statické indukory
	HS 8507 – Elektrické akumulátory, včetně separátorů
	HS 8509 – Elektromechanické přístroje pro domácnost, s vestavěným elektrickým motorem, ne vysavače
	HS 8517 – Telefonní a ost. přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů aj. dat
	HS 8528 – Monitory, projektory, bez TV, přijímače televizní
HS 8537 – Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a. základny pro el. Ovládání	
Elektrotechnika	

	HS 8541 – Diody, tranzistory ap polovodičová zařízení
	HS 8539 – Elektrické žárovky či výbojky
Dopravní průmysl	HS 8703 – Osobní automobily
	HS 8702 – Motorová vozidla pro dopravu 10 a více osob
Civilní letecký průmysl	HS 8802 – Letouny a ostatní letadla
Energetický průmysl	HS 8406 – Parní turbíny
	HS 8410 – Vodní turbíny
	HS 8432 - Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví nebo lesnictví, k přípravě nebo obdělávání půdy;

5.2 Kalendář akcí

Všechny akce pro rok 2020 jsou z důvodu koronavirové epidemie buď zrušeny anebo jsou jejich termíny posunuty na neurčito

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Všechny důležité informace týkající se distribučních a prodejních kanálů, využívání místních zástupců a dalších faktorů ovlivňujících prodej můžete nalézt na internetové stránce <http://www.investinarmenia.am/en/import-and-export-regime>

Po zavedení harmonizovaných tarifů EEU vstoupily v platnost v Arménii náležitosti jednotného celního kodexu. Nařízení EEU se nyní zabývají i obchodem a celní oblastí. Navzdory tomuto úsilí o harmonizaci zůstává celní odbavení jedním z hlavních problémů zahraničních společností působících na arménském trhu. Zatímco hlavní funkcí celních úřadů je kontrola a statistika, Arménie stále využívá cla jako generátor rozpočtových příjmů

Podle požadavků EEU by celní odbavení mělo být zpravidla prováděno v jurisdikci příslušných účastníků zahraničních ekonomických operací. Například tranzit zboží do Arménie od zahraničních dodavatelů přes Rusko je zúčtován na vnějších hranicích EEU v Rusku. Jedná se o stejný postup pro položky vstupující do Arménie a určené pro jiné země v rámci EEU. Arménie nemá společnou hranici s členy EEU, veškeré zboží musí procházet přes Gruzii, což komplikuje situaci a ta dosud nebyla plně vyřešena.

Celní orgány vyžadují, aby dovozci předložili formulář celního prohlášení s obchodní fakturou uvádějící specifikace, množství a hodnotu dováženého zboží.

Ministerstvo hospodářského rozvoje a investic - <http://www.mineconomy.am/en/84> - je odpovědné za poskytování všech relevantních informací o normách a technických předpisech.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Viza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Všechny důležité informace týkající se distribučních a prodejních kanálů, využívání místních zástupců a dalších faktorů ovlivňujících prodej můžete nalézt na internetové stránce [Invest in Armenia](#).

Arménská firma Haypost (pošta + největší logistická a spediční firma) otevřela své logistické centrum u Prahy pro celou Evropu. V Česku registrované kamióny budou pendlovat mezi Prahou a Jerevanem balkánskou cestou.

Domácí distribuční kanály Arménie jsou vhodné pro malou velikost země, populaci a trh. Hlavní skladovací a

velkoobchodní společnosti sídlí v hlavním městě Jerevanu. Zatímco dvě uzavřené hranice Arménie omezují cesty vývozu a dovozu a zvyšují náklady na přepravu, arménští výrobci, dovozci a zaslátelé užívají spolehlivé, ale drahé dopravní cesty přes Gruzii. Zboží z nebo do Evropy a mimo ni vstupuje nebo vystupuje z gruzínských přístavů Poti a Batumi na pobřeží Černého moře. Pozemní trasa mezi těmito přístavy a Jerevanem často představuje nejdražší část cesty.

Většinu dovážených produktů a služeb zajišťují zástupci a distributoři. Většina společností v Arménii je relativně malá, i když existují některé významné výjimky, včetně několika významných místních a evropských řetězců supermarketů (Carrefour) a několika obchodních domů. Velké společnosti, které zastupují více značek, mají často své vlastní distribuční centrum založené mimo Jerevan

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Všechny důležité informace týkající se dovozních podmínek, celního systému, kontroly vývozu a ochrany domácího trhu můžete nalézt na internetové adrese <http://investinarmenia.am/en/import-and-export-regime?display=2>

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zahraniční investice reguluje Zákon o zahraničních investicích, který je k dispozici na www.parliament.am. Objem zahraničních investic v Arménii roste, i když od roku 2008 lze pozorovat jejich pokles z důvodu globální ekonomické krize. Největší investice byly učiněny do funkčních sektorů ze sovětské éry – velké hotely v Jerevanu, historické továrny na výrobu koňaku, mezinárodní letiště, telekomunikace, těžba, energetika. Některé z těchto společností (mobilní operátoři, distribuce elektřiny) byly v nedávné době prodány novým (ruským) investorům. Značné investice směřují do stavebnictví, které je hlavním motorem ekonomického růstu země.

Investiční a obchodní politika Arménie je relativně otevřená, navzdory značným překážkám v podobě zejména korupce.

Zahraniční investoři mají podle zákona stejné podmínky jako místní investoři. Zákon o privatizaci stanoví, že zahraniční společnosti mají stejné právo účastnit se privatizace v Arménii jako arménské firmy. Nicméně některé důležité privatizace poslední doby nebyly zcela transparentní/kompetitivní a řídily se spíše politickými úvahami. Podle zákona cizinci nemají právo vlastnit v Arménii půdu, zákaz se ale nevztahuje na zahraniční firmy.

Arménskou agenturou zabývající se podporou investic je Armenian Development Agency www.ada.am.

Díky reformám dochází ke stabilnímu makroekonomickému výkonu, pomalu se zlepšuje mikroekonomický výkon – odráží se v něm však problém vysoké nezaměstnanosti, chudoby a nekonkurenceschopnosti ekonomiky. Pomalu dochází k obnově infrastruktury, která od rozpadu SSSR velmi utrpěla. Pozitivní vliv na investiční prostředí má členství Arménie ve WTO a stabilita měny.

Pozitivním faktorem je lidský kapitál - pracovní síla je zde všeobecně poměrně dobře vzdělaná, zejména v technických oborech, ve srovnání se Západem je levná. Mnoho zahraničních investic dnes směřuje do sektoru high-tech – zahraniční firmy využívají kvalifikovaných odborníků v elektrickém a počítačovém inženýrství, optice, softwarovém designu. Zákoník práce platný od června 2005 je poměrně v souladu s mezinárodními praktikami. Stanoví 40 hodinový pracovní týden a minimální roční placenou dovolenou 28 dnů.

Významným brzdícím faktorem rozvoje ekonomiky a zlepšování investičního prostředí Arménie (a v podstatě celého regionu) je nedořešený konflikt o Náhorní Karabach - jeho vyřešení je klíčem pro politický a hospodářský rozvoj země.

Dalším problémem je již stav justice, korumpovanost soudců a nedostatečná znalost západních podnikatelských praktik a právních norem. Zahraniční podnikatelé zaregistrovali zlepšení podnikatelského prostředí, podle mnohých je však pozitivní nutná změna v ambivalentním vztahu vláda- soukromý sektor, kde nadále převládá nedůvěra jako důsledek dříve všudypřítomné korupce.

Cizinci si mohou vybrat z široké škály dostupných organizačních forem pro podnikání v Arménii. Arménský občanský zákoník vymezuje následující právní formy subjektů: podnikatel / jediný majitel, obchodní partnerství (plné partnerství a partnerství důvěry), společnost s ručením omezeným, společnost s ručením omezeným, společnost uzavřená a otevřená, akciové společnosti, družstvo a zastupitelský úřad a / nebo větev. Zastupitelské úřady zahraničních společností mohou být zřízeny v Arménii za účelem zastupování a ochrany práv zakládající společnosti, ale nejsou oprávněny vykonávat obchodní činnost. Důrazně se doporučuje, aby zainteresované americké společnosti hledaly právní poradenství v oblasti registrace podniků. Potenciální podnikatelé, kteří chtějí otevřít kancelář, by měli hledat pomoc z níže uvedených zdrojů nebo z arménské právní poradenské firmy.

Obecně lze říci, že proces registrace podniku v Arménii je rychlý a efektivní. Registrace společností se provádí elektronicky prostřednictvím Státního rejstříku právnických osob Ministerstva spravedlnosti Arménské republiky (<https://www.e-register.am/en/>) na principu „one-stop shop“ a zahrnuje registraci názvu firmy, státní registrace samotné společnosti a registrace u daňových úřadů. Požadované dokumenty mohou být předloženy v tištěné nebo elektronické podobě.

Podniky mohou sledovat své aplikace a vyhledávat informace o stávajících společnostech. Registrace obchodních subjektů je okamžitá, pokud jsou dokumenty předkládány elektronicky. Pokud jsou předloženy fyzicky, s použitím schválených šablon požadovaných dokumentů, může schválení trvat až 2 pracovní dny.

Kancelářské prostory jsou široce dostupné v Jerevanu a dosahují kupní ceny od 700 do 1200 USD za metr čtvereční v centru města a \$ 450-700 na předměstí. Měsíční nájemné za komerční prostory se pohybuje od \$ 10-35 za metr čtvereční. Pro více informací kontaktujte Národní centrum rozvoje malých a středních podniků (SME DNC) - <https://www.smednc.am/en/home/>

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Běžnými způsoby propagace zboží jsou reklamy v TV, rádiu a tištěných médiích, rozšiřuje se používání billboardů, stojanů a plakátů, stejně jako např. reklama na autobusech MHD. Reklama může být dojednána přímo s médii, nebo prostřednictvím reklamních agentur. Reklama se řídí zákonem o reklamě, který stanovuje standardy a mj. říká, že oficiálním jazykem reklamy musí být arménština (netýká se tiskovin vycházejících v cizím jazyce) - text může být doprovázen cizojazyčným překladem za podmínky, že je vytištěn menším písmem.

Pro propagaci léčiv, lékařského zařízení nebo léčebných metod je nutné povolení ministerstva zdravotnictví. Zákon zakazuje propagaci stimulujících nebo relaxačních účinků alkoholu a cigaret, zakazuje reklamu na zbraně (kromě loveckých či sportovních zbraní), na propagaci bank, pojišťoven a jiných finančních institucí jsou specifická omezení.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Arménská legislativa (zákon o patentech, zákon o obchodní značce, o copyrightu – viz www.parliament.am, www.ada.am) zaručuje ochranu duševního vlastnictví – literatura, vědecká a umělecká díla včetně PC programů a databází, patenty, průmyslový design, know how, obchodní tajemství, trademark atd. Vynucování zákona je však slabé a proto jsou v Arménii běžná pirátská CD, knihy, programy, falešné značkové oblečení atd.

6.6 Trh veřejných zakázek

Trh veřejných zakázek se řídí zákonem o veřejných zakázkách, který vstoupil v platnost 22. 12. 2010. Jeho text je k dispozici pouze v [arménštině](#). Regulačním orgánem je zde Státní agentura pro veřejné zakázky.

Informace o mezinárodních tendrech jsou zveřejňovány na stránkách:

- e-tender.am
- gnumner.am
- <https://www.tender.am/en/>

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Způsoby řešení obchodních sporů

Podle zákona o zahraničních investicích jsou všechny spory vzniklé mezi zahraničním investorem a Arménií řešeny arménskými soudy. Pokud stranou sporu není Arménská republika, je spor řešen arménskými soudy nebo jinými orgány, rozhodujícími ekonomické spory a se souhlasem stran sporu také smírčími soudy, pokud není v mezinárodní smlouvě nebo na základě předchozí dohody obou stran (např. v dokumentaci) ošetřen jiný způsob řešení.

Rizika místního trhu a investování v teritoriu

Přestože si arménská vláda uvědomuje nutnost reformy pro zlepšení podnikatelského prostředí – a některé z nich provedla (daně, bankovní sektor, atd.), problémem jsou strukturální reformy a deregulace. Podnikání zde znesnadňuje klientelismus, provázání obchodu s nejvyšší politikou, velká korupce, praní špinavých peněz, neprůhledný soudní systém a zneužívání pravomocí policie. Přestože jsou přijímány nové zákony, ne vždy jsou kvalitní a hlavně jejich implementace či vynucování je problematické, interpretace bývá různá „podle potřeby“.

Problémem z hlediska dopravy obchodní embargo a uzavření hranice s Tureckem a Ázerbájdžánem, díky čemuž se doprava do Arménie (přes Gruzii nebo Írán) prodražuje díky vzdálenosti i nekvalitní infrastruktuře – embargo má samozřejmě celkově negativní vliv na ekonomiku země. Vztahy Arménie s Íránem budou navíc do budoucna ovlivněny případnými sankcemi OSN kvůli íránskému jadernému programu, vztahy s Ruskem zase do velké míry z hlediska dopravy závisí na dostupnosti přes Gruzii – v současnosti je pozemní cesta do Ruska pro arménské exportéry konečně otevřena (od 1. 3. 2010), obchod se zatím z velké části realizuje přes gruzínské přístavy v Poti či Batumi.

Faktorem komplikujícím obchod s Arménií je kromě kulturních zvláštností problém jazyka – arménština je specifický jazyk, tvoří samostatnou skupinu v indoevropské jazykové rodině (není podobná ruštině!) a má svérázné písmo. Stále větší počet obchodníků však hovoří anglicky či tradičně rusky.

Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Arménii stále převažuje systém hotovostních plateb, ačkoli roste využívání platebních karet v hotelech, restauracích a obchodech. Obchody mezi firmami domácími či se zahraničím jsou primárně prováděny bankovními převody, akreditivy nebo barterem. Na růstu využívání bankovních převodů má vliv zejména velké množství remitent ze zahraničí a důvěra v zahraniční partnery. banky poskytují řadu standardních služeb, včetně bankovních převodů, půjček, vkladních účtů atd. Arménští občané i cizinci mohou mít bankovní účty v cizí měně. Neexistují omezení na výměnu nebo převod peněz nebo návrat kapitálu a zisku. Většina bank převádí prostředky během 2–4 dnů. Arménský dram je volně směnitelnou měnou. Podle zákona o regulaci a kontrole měny musí být ceny všeho zboží a služeb, majetku a výše platů stanoveny v dramech – výjimkami jsou pro transakce mezi místními a zahraničními firmami a určité transakce zahrnující zboží obchodované na světových trzích.

Někdy se mohou vyskytnout problémy s placením zakázek, i s ohledem na omezenou solventnost některých subjektů. Místní obchodníci někdy žádají úlevy v podmínkách splátek jako např. úvěr či barter. V takovém případě doporučujeme poskytnutí úvěru pouze na základě předchozích zkušeností s daným subjektem a i v takovém případě v omezené výši. Stejně tak je rozumné požadovat složení finanční zálohy u věrohodné místní banky. Vynucování smluvních práv prostřednictvím místních soudů je problematické.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Je důležité prověřovat údaje o partnerovi a firmě, neboť zde stejně jako všude jinde působí různí „podnikavci“. Jiní obchodníci zase nemají potřebné finanční ani jiné podmínky a domnívají se, že je poskytne zahraniční partner. Ne všichni mají dostatečné ekonomické znalosti. Proto je pro úspěšné podnikání v Arménii dobré mít v místě schopnou a důvěryhodnou kontaktní osobu či zprostředkovatele, pro nalezení dobrých místních partnerů a pochopení arménské kultury, které je pro podnikání zde důležité, je dobré poznat partnery osobně. Proto je návštěva Arménie zejména v případě plánovaného podpisu smlouvy velmi důležitá. České firmy často působí v Arménii za zprostředkování českých Arménů.

Arméni jsou pohostinným národem a i přes ekonomické problémy dodržují tradice stolování, jejímž prostřednictvím mj. utužují rodinné, přátelské či partnerské vztahy – pozvání do restaurace na (na naše poměry opulentní) oběd či večeři by tudíž nemělo překvapit a mnozí hostitelé by se mohli urazit, pokud je pozvání odmítnuto. Stejně tak není neobvyklé pozvání k jídlu v přírodě, spojené často s prohlídkou místních pamětihodností. Ovšem vzhledem k tomu, že ke stolování patří též bohaté pití alkoholu, je nutné mít se v tomto ohledu na pozoru – místní toho dokáží vypít hodně, aniž by se opili. Pravidlem jsou četné a květnaté přípitky, pronášené předem určeným řečníkem (tamadou) a mající přesný řád (připijí se na ženy, děti, rodiče, přátelství atd.). Hosté neodpovídají na každý tamadův přípitek, zpravidla pronášejí přípitek v závěru a na vyzvání tamadou. Není nezdvořilé nevypít při každém přípitku sklenici do dna, je možné pouze symbolicky omočit rty.

Hosté často dostávají dárky, obvykle vyhlášený arménský koňak, proto je dobré s tímto počítat – k tradičně oblíbeným českým artiklům, známým již ze sovětských dob, patří broušené sklo, popř. bižuterie a pivo.

Při osobním kontaktu je často překvapivé, kolik informací o České republice, resp. o Československu má zejména starší generace – díky vztahům za trvání SSSR mnoho lidí do ČSSR jezdilo pracovně, jako turisté, občas se vyskytne někdo, kdo působil v sovětských vojenských jednotkách atd. Proto je dobré seznámit se s informacemi o Arménii všeobecné povahy. Pokud se lze blýsknout detailní informací např. o arménské církvi (Arménie je první zemí, kde bylo zavedeno křesťanství jako státní náboženství), literatuře a písmu (Maštoc, Sarojan, Abovjan, Nalbandian, Tumanjan, Charents, Sevak atd.), hudbě (Komitas, Chačaturjan, Aznavour, Cher, System of a Down se Serjem Tankianem atd.) či sportu (šachy, těžká atletika, fotbal), bude to vždy přičteno k dobru.

Kvůli velkým rozdílům v jazyce a ne vždy kvalitnímu zvládnutí AJ či RJ na obou stranách je dobré zjistit si předem jednací jazyk a případně si zajistit tlumočnicka.

Místní partneři přikládají velký význam vnějším znakům, jakými jsou značkové oblečení, kvalitní hodinky či automobil, kterým se přijíždí na jednání (pokud se nejedná o taxi). Podobně o zahraničním partnerovi vypovídá i volba restaurace, pokud zve na pracovní oběd či večeři on.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Arménie zrušila vízovou povinnost pro státní příslušníky ČS EU pro pobyty do 90 dnů k 10. 1. 2013.

Vstup a pobyt cizinců na území Schengenu do 90 dnů je upraven Nařízením Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech, tzv. Vízovým kodexem.

Ve vztahu k občanům Arménské republiky je rovněž aplikována Dohoda mezi EU a Arménií o usnadnění vydávání víz.

Bližší informace zde: https://www.mzv.cz/yerevan/cz/my_a_armenie/index_1.html a také zde: https://www.mzv.cz/yerevan/cz/my_a_armenie/cestovani/index.html

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Podmínky pro zaměstnávání cizinců na území Arménie lze najít na webových stránkách:

- <http://jurist.am/en/employment>
- smsmta.am
- <https://armenian-lawyer.com/work-permits/>

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Mezi ČR a Arménií není v oblasti sociální péče v platnosti žádná smlouva, při příjezdu není vyžadováno zdravotní pojištění. Pojištění před cestou do zahraničí však rozhodně doporučujeme.

Zdravotnické služby na území Arménie jsou poskytovány za finanční úhradu – platí se v hotovosti v místě poskytnutí zdravotní péče, výše ceny závisí na úrovni zdravotnického zařízení. Zdravotní péče v hlavním městě Jerevanu, kde jsou zdravotnická zařízení zřízena ze zahraničních investic, je na dobré úrovni, ve venkovských oblastech je tato péče na nízké úrovni.

7. Kontakty

Velvyslanectví České republiky
Nalbandyan 48/1
0010 Jerevan, Arménie
Embassy of the Czech Republic
48/1 Nalbandyan street
0010 Yerevan, Armenia

Působnost úřadu: diplomatická a konzulární pro Arménskou republiku
Telefon: +374/10-519 373
Fax: +374/10-589 371
E-mail: yerevan@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/yerevan
Nouzový telefon: +374/44/090 644, při volání z Arménie 044/090 644

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Embassy of the Czech Republic in Yerevan
Nalbandyan 48/1 0010 Yerevan, Armenia
Tel.: +374 10 519 373 Fax: +374 10 589 371
E-mail: yerevan@embassy.mzv.cz

vedoucí Zastupitelského úřadu: Mgr. Jan Plešinger, CDA a.i. do 7/2019, poté JUDr. Bedřich Kopecký
pracovní doba pro veřejnost: pondělí–pátek 9:00–17:00

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

V Arménii nepůsobí Czech Trade, Czech Invest, Czech Tourism ani České centrum.

Teritoriální Odbor států severní a východní Evropy na Ministerstvu zahraniční věcí má telefonní číslo 224182512.

Teritoriální oddělení Ministerstva průmyslu a obchodu - Oddělení východní Evropy a Střední Asie - má telefonní číslo 224852834

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Společné číslo pro všechny druhy krizových situací (hasiči, policie i záchranná služba): 112 i 911
- Hasiči: 101
- Policie: 102

- Lékařská záchranná služba: 103
- Plynářská pohotovost: 104

7.4 Internetové informační zdroje

České kontakty

- ZÚ Jerevan - www.mzv.cz/jerevan
- Sociální síť ZÚ Jerevan - www.facebook.com/zucrjerevan
- Časopis arménské diaspory v Česku - www.orer.eu
- Arménská ambasáda v Praze - www.cz.mfa.am/en/
- Podmínky cestování do Arménie - www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asiie/armenie/cestovani/index.html
- Dobrovolná registrace občanů při cestách do zahraničí - <https://drozd.mzv.cz/>
- Vakcinace a léky: www.olecich.cz/modules/vaccine/travel.php?country=12

Státní instituce

- Vláda AR www.gov.am
- Prezident www.president.am
- Parlament www.parliament.am
- Ministerstvo zahraničních věcí www.mfa.am
- Ministerstvo zdravotnictví www.moh.am
- Ministerstvo hospodářství www.mineconomy.am
- Ministerstvo spravedlnosti www.moj.am
- Ministerstvo ochrany životního prostředí www.mnp.am
- Ministerstvo zemědělství www.minagro.am
- Ministerstvo energetiky a přírodních zdrojů www.minenergy.am
- Ministerstvo školství a vědy www.edu.am (stránky pouze v arménštině)
- Ministerstvo kultury www.mincult.am
- Ministerstvo obrany www.mil.am
- Ministerstvo práce a sociálních věcí www.mss.am (stránky pouze v arménštině)
- Ministerstvo dopravy a komunikací www.mtc.am
- Ministerstvo financí www.mfe.am
- Ministerstvo sportu a mládeže www.msy.am
- Ministerstvo územní administrace www.mta.gov.am
- Ministerstvo pro mimořádné situace www.mes.am
- Ministerstvo pro otázky diaspory www.mindiaspora.am

Tiskové agentury

- www.arminfo.info
- www.arka.am
- www.news.am

Statistika, ekonomika, obchod

- Národní statistický úřad www.armstat.am
- Data OSN: <http://data.un.org/en/iso/am.html> a <https://www.who.int/countries/arm/en/>
- Data CIA: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/am.html>
- Zlaté stránky www.spyur.am
- Centrální banka Arménie www.cba.am
- Arménská průmyslová a obchodní komora www.armcci.am
- Arménská rozvojová agentura www.ada.am
- Americká obchodní komora www.amcham.am
- Small&Medium Entrepreneurship Development National Center www.smednc.am
- Arménská agentura pro rozvoj turismu www.armeniainfo.am

Periodika

- www.azatutyun.am
- www.world-newspapers.com/armenia.html
- www.abyznewslinks.com/armen.htm
- www.168.am
- www.hetq.am/eng/
- www.nt.am
- www.yerkir.am
- www.panorama.am
- www.armradio.am
- www.zhamanak.com
- www.armenianow.com
- www.news.am